

Handläggare: Åsa Levander
Telefon: 08-508 25 415
asa.levander@stockholm.se

Till
Socialnämnden

Rapport om arbetet med sociala insatsgrupper i Stockholms stad (1 april – 1 december 2012)

(1 bilaga)

Förvaltningens förslag till beslut.

1. Socialnämnden godkänner föreliggande rapport gällande stadens arbete med sociala insatsgrupper.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till stadsdelsnämnderna för kännedom

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Målgruppen för social insatsgrupp är ungdomar som riskerar att rekryteras till kriminella nätverk eller utveckla en kriminell livsstil samt unga som behöver stöd för att lämna ett kriminellt nätverk eller en kriminell livsstil. Totalt har 40 ungdomar deltagit i social insatsgrupp i Stockholms stad sedan november 2011 när ett fåtal stadsdelsförvaltningar påbörjade några ärenden. I bifogad rapport presenteras hur arbetet fortlöper i de tolv stadsdelsförvaltningar som har påbörjat sociala insatsgrupper.

Bakgrund

Socialnämnden gav i april 2011 förvaltningen i uppdrag att genomföra en förstudie om förutsättningarna för försöksverksamhet med sociala insatsgrupper i Västerort i Stockholms stad (Tjänsteutlåtande, dnr 3.2- 0073/2011). Den planerade förstudien övergick under 2011 till ett utvecklingsarbete med att koordinera och stötta det lokala uppbyggnadsarbetet med sociala insatsgrupper i Västerort och Skarpnäck (Tjänsteutlåtande dnr 3.2- 0100/2012). I budgeten för 2012 anmodades att fler stadsdelsförvaltningar skulle påbörja arbetet med sociala insatsgrupper. Förvaltningen har under 2012 fortsatt att koordinera och stötta utvecklingsarbetet. Tolv stadsdelsförvaltningar har nu påbörjat sociala insatsgrupper och befinner sig i olika stadier av uppbyggnad.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Ärendet

Bakgrund och utvecklingen av sociala insatsgrupper

Betänkandet *Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp* (SOU 2010:15) presenterades i mars 2010 och den slutsats som kunde dras var att kriminella grupperingar allt mer kommit att framstå som ett allvarligt samhällsproblem. För att effektivt kunna motverka kriminella nätverk måste nyrekrytering till dessa nätverk förhindras, vidare måste personer som vill hoppa av grupperingar få hjälp och stöd att bryta sin kriminella livsstil. Ett av förslagen som presenterades i betänkandet var *sociala insatsgrupper*, en strukturerad samverkansform på lokal nivå med socialtjänst, polis, skola och andra viktiga aktörer som individinriktat samverkar för att stödja den unge att upphöra med kriminella handlingar.

Den 3 mars 2011 beslutade regeringen att Rikspolisstyrelsen skulle initiera en pilotverksamhet med sociala insatsgrupper i tolv pilotområden i landet. Ett av de områden som utsågs var Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Målgruppen för pilotprojektet var unga mellan 15 och 25 år i riskzonen att nyrekryteras till en kriminell livsstil eller personer som vill hoppa av ett kriminellt nätverk eller kriminell livsstil. Socialstyrelsen fick i samma regeringsuppdrag i uppgift att ta fram en riskbedömningsmanual och en vägledning. Den riskbedömningsmanual som valdes var SAVRY, *Structured Assessment of Violence Risk in Youth*, utifrån att det var det befintliga bedömningsinstrument som ansågs mest lämpat. Ersta Sköndals högskola fick i uppdrag att utvärdera det nationella pilotprojektet och

Rikspolisstyrelsen presenterade sin slutredovisning för regeringen den 31 oktober 2012. Socialstyrelsen utkom samtidigt med en vägledning i det fortsatta arbetet *"Samverkan i sociala insatsgrupper – vägledning för lokalt arbete i syfte att motverka en kriminell livsstil bland unga"*.

I *"Utvärdering av sociala insatsgrupper - Individinriktad samverkan gällande unga i riskzonen (Ersta Sköndals högskola 2012)"* kommer man fram till att det individinriktade strukturerade samverkansarbetet som sociala insatsgrupper för med sig är ett effektivt sätt att arbeta och bidrar till att stödja och hjälpa.

Kriterier som ska ingå i social insatsgrupp

Socialtjänsten vid stadsdelsförvaltningarna önskar gemensamma riktlinjer i arbetet. Socialstyrelsens vägledning redogör förslag på hur man kan utveckla arbetet, men lämnar öppet för lokala anpassningar utifrån olika förutsättningarna. I staden diskuteras vilka kriterier som måste ingå för att man ska få kalla det social insatsgrupp, utifrån Rikspolisstyrelsens dokument, Socialstyrelsens vägledning och den nationella utvärderingen.

Socialtjänsten har huvudansvaret för att sociala insatsgrupper kommer till stand, men både polis och skola ska ingå som aktörer. Övriga aktörer kallas in utefter varje enskild individs situation och behov. *Samtycke* måste inhämtas från föräldrar och den unge. Det ska, om möjligt, stå specificerat vilken typ av information som ska få delas på mötena samt under hur lång tid samtycket gäller. *Nätverksmöten* med alla aktörer i den sociala insatsgruppen, inklusive aktuell individ och föräldrar, ska hållas minst var fjärde vecka. Ibland kan det vara lämpligt med tätare intervall, men riktmärket bör vara var fjärde vecka. Det är socialtjänsten som ska sammankalla till dessa möten. De *individuella åtgärdsplanerna* ska följas upp vid varje nätverksmöte. De ska utformas så att den unge och föräldrar lätt kan förstå vad som beslutats. Åtgärdsplanerna ska användas som ett arbetsmaterial och komplement till BBiC (Barns behov i centrum) genomförandeplan.

Målgruppen för social insatsgrupp är

- ungdomar som riskerar att rekryteras till kriminella nätverk eller utveckla en kriminell livsstil
- unga som behöver stöd för att lämna ett kriminellt nätverk eller en kriminell livsstil

Det handlar om unga som uppvisar flertalet riskfaktorer när det gäller eget beteende, har förhållandevis få skyddsfaktorer och bedöms ha hög risk för återfall. De ska ha begått flera brott, ibland allvarliga och/eller ha anknytning till

kriminella grupperingar. Det stöd och de insatser som ges ska vara individuellt anpassade efter behoven hos varje enskild individ.

Stadsdelsförvaltningarnas arbete

Totalt har 40 ungdomar deltagit i social insatsgrupp i Stockholms stad sedan november 2011 när arbetet i stadsdelsförvaltningarna påbörjades. I de stadsdelsförvaltningar där man har pågående sociala insatsgruppsärenden är det en del av en biståndsbedömd insats. Biståndet innehåller alltid något mer än enbart social insatsgrupp, t.ex. Särskild kvalificerad kontaktperson (SKKP), ungdomspedagog, något påverkansprogram, familjebehandling eller annat. I flera stadsdelsförvaltningar, men inte alla, skriver man också in social insatsgrupp som en del av ungdomsvården i yttranden till tingsrätten. Social insatsgrupp har i vissa fall påbörjats innan domslutet presenterats och ibland inväntas domen innan man påbörjar arbetet.

Samverkan

De stadsdelsförvaltningar som har haft ett antal ärenden uppger att samverkan med andra aktörer har fungerat bra eller mycket bra. Representanter från den lokala socialtjänsten rapporterar att alla runt ungdomen i fråga gör lite mer när man ser helheten kring individen.

Positiva effekter i arbetet

Socialtjänstens medarbetare uppger att det nära samarbetet med andra aktörer gör att informationsutbytet går snabbare vilket leder till att ungdomarna får se konsekvenser av sina handlingar fortare. Ungdomar har överlag varit positiva till möten där fler vuxna som ser dem i vardagen kan beskriva en mer nyanserad bild för alla i gruppen. Föräldrar har varit positiva till att de får kontakt med fler personer som har kontakt med deras barn. Social insatsgrupp har i några stadsdelsförvaltningar planerats i samband med hemkomst från SiS-institution eller annan placering. Det finns en förhoppning framöver om att social insatsgrupp skulle kunna vara ett alternativ till placering utanför hemmet.

Önskemål gällande fortsatt utveckling i arbetet

Det finns en önskan om fortsatt stöd, för att i nätverk över staden diskutera och samordna hur man arbetar med sociala insatsgrupper i stadsdelsförvaltningarna. Det upplevs bra att det finns en central funktion som kan hålla i nätverket och kan få en överblick över hur behoven ser ut i staden. Nätverket och de utbildningsdagar och seminarium som har anordnats anses bidra med erfarenhetsutbyte, tips och råd för att kunna fortsätta utveckla arbetet lokalt. Önskemål finns om mer tydlighet från centralt håll gällande gemensamma riktlinjer i arbetet.

Utbildningsinsatser

Under oktober till december 2012 anordnar förvaltningen tre heldagar gällande sociala insatsgrupper för socialsekreterare, poliser, skolpersonal, behandlingspersonal, åklagare och andra samverkansaktörer i sociala insatsgrupper i de stadsdelsområden där arbetet påbörjats. Dagarna innehåller föreläsningar och erfarenhetsutbyte. Det totala deltagarantalet för de tre dagarna är 155 personer.

Utvärdering av Stockholms stad, Botkyrka och Södertälje

Ersta Sköndals högskola har fått i uppdrag att genomföra en utvärdering av sociala insatsgrupper i Stockholms stad, Botkyrka och Södertälje. Utvärderingen kommer att innefatta tre delstudier: effektstudie, programutvärdering och fallstudie. Utvärderingen kommer att påbörjas i början av 2013 och finansieras av förvaltningens FoU-medel samt länsstyrelsens och polismyndigheten i Stockholms län.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att arbetet i sociala insatsgrupper bidrar till en intensifierad och gynnsam samverkan mellan aktörerna kring en ungdom och dennes föräldrar. Följden av detta har bl.a. visat sig vara att deltagarna i den sociala insatsgruppen anstränger sig lite extra för att det ska gå bra för aktuell individ. Det nätverk av viktiga personer som skapas kring den unge har inneburit extra stöd och hjälp för både ungdomar och föräldrar. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under 2013 och samordnas av en projektledare på socialförvaltningen. De stödstrukturer som utvecklas kommer att fortsätta och omformas utifrån hur utvecklingen fortgår i de olika stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen kommer att följa erfarenheter från arbetet, samt uppföljningar och utvärderingar av verksamheten. Fortsatta diskussioner kommer att föras med stadsdelsförvaltningarna kring omfattningen av central styrning. I och med att arbetssättet fortfarande är relativt nytt och ännu inte utvecklat i alla stadsdelsförvaltningar kommer förvaltningen att invänta ytterligare erfarenheter och resultat av planerad utvärdering innan några riktlinjer tas fram.

Bilaga

1. Rapport om arbetet med sociala insatsgrupper i Stockholms stad. (1 april - 1 december 2012)